

SLOVENSKI NAROD

izhaja vsak dan popoldne, izvenredni dodatki in priložnosti. — Inzerati: do 30 peti 2 D, do 100 vrt 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davki posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravitelstvo: Kraljeva ulica št. 5, priljubje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Slovenski jezik.

Mislili smo že, da je vprašanje slovenskega jezika dognana stvar. Menili smo, da je izključena ponovna zloraba jezikoslovja v politične spekulacije. Motili smo se. Klerikalci nadaljujejo svojo kampanjo ter trdijo, da omogoča samo njihova avtonomija slovenskemu jeziku prost razvoj. S tem ponavljajo tisti unicum, ki izrablja jezikoslovje kot politično štafazo. In sicer kot štafazo ene stranke proti interesom celokupnega slovenskega ljudstva.

Poglejmo še enkrat vprašanje slovenskega jezika in zadevo njegovega nadaljnjega razvoja!

Kot vsaka socialna tvorina tudi slovenski jezik ni nekaj absolutno stalnega in mirnega, marveč se razvija po notranji logiki ter po razmerah, ki ga obdajajo. Če obkrožimo slovenski jezik in ga prepusimo direktnemu vplivu germanske kulture, bo sam od sebe, proti vsemu našemu hotenju brez drugega prevzel gotovo germanizirane, bodisi v jezikovnem zakladu, bodisi v sintaksi. Takisto, če ga obdamo z romanskim svetom in ga prepusimo romanski kulturi. Pred vojno smo se Slovenci branili teh dvojnih vplivov na ta način, da smo se poglabili v slovenska narečja, da smo brskali po domačem izrazoslovju ter si poleg tega izposojali iz ostalih slovanskih jezikov, kar nismo premogli doma.

Gotovo je jezik velika kulturna vrednota. Prizadevanja naših pisateljev, pesnikov in jezikoslovcev, ki so naš jezik čistili, gradili in ga izpopolnjevali, pripadajo slovenski kulturi. Toda jezik ni absolutna vrednota! Nad jezikom so duhovni in kulturni interesi, so narodnostna stremjenja, so gospodarske težnje in končno nadvladujoče državni ideal!

Za slovenskega človeka in njegovo pravilno interesno orijentacijo ni vseeno, ali zagovarja s pomočjo slovenskega jezika veliko, po švicarskem vzoru federalizirano Avstrijo, ali popolnoma samostojno slovensko državo, ali pa slovensko kolonijo v okviru italijanskega kraljevstva. Nad temi rešitvami naših gospodarskih, političnih, narodnostnih in duševnih stremjenj je vsekakor rešitev v jugoslovenski državi ob popolni ravnopravnosti Slovenec, Hrvatov in Srbov. Ta naš državni ideal najbolje odgovarja interesom slovenskega ozemlja, našim stremljenjem po samostojnosti in ohranitvi ter zahtevi po razvijanju slovenskega bivanja!

Jugoslovenska državna in socialna skupnost ne ogroža tega našega bivanja! Ona ga samo izloča iz romanskega ali germanskega območja, iz romanske in germanske nevarnosti. Slovenski jezik se pravilneje razvija v jezikoslovnem kontaktu s srbohrvaščino, kakor pa v objemu germanskega ali romanskega sveta. V tej zvezi odklanjamo vsako nečisto razvijanje slovenskega jezika, karit baš od kontakta s Srbohrvaščino, kakor pa v objemu germanskega ali romanskega sveta. V tej zvezi odklanjamo vsako nečisto razvijanje slovenskega jezika, karit baš od kontakta s Srbohrvaščino, kakor pa v objemu germanskega ali romanskega sveta.

Tudi besedni sklad in sintaksa nista večno stabilni kot čini, marveč stvar čilca ter organičnega razvoja. Jezikoslovci sami so to uvideli, ki samo registrirajo jezikoslovni preteklost in ki še nikoli niso postavljali jezikoslovnih programov za bodočnost. Tako tudi za slovenski jezik. Ekspoziran položaj Slovencev jim narekuje jugoslovensko državno rešitev in tej eksistenci rešitvi se prilagodi tudi slovenski jezik!

Naš jezik se razvija sam od sebe in smeri mu ne bo ukazovala nobena klerikalna štampa. Odkolno odklanjamo popolnoma zgrešeno trditev, da se sedaj slovenski jezik, ki stopa v organsko zvezo s srbohrvaščino, jezikom, razvija protislovensko! Obratno to smer smatramo za smer razvoja k čistejši, k popolnejši, k smotnejši slovensčini.

Istotako odklanjamo klerikalno kleveto, češ da ne ljubimo slovenskega ljudstva. Ga ljubimo globoje, temeljitše, kakor klerikalna gospoda, ki hoče to ljudstvo upropasti s klerikalno

Razveljavljanje mandatov HRSS.

Seja verifikacijskega odbora. — Danes popoldne se prične razprava o razveljavljanju mandatov HRSS. — Razporedenja v vladnih krogih.

— Beograd, 13. marca. (Izv. Ob 12.) Pod predsedstvom dr. Milana Srškića je danes ob 9. dopoldne verifikacijski odbor nadaljeval razpravo. Na dnevnem redu so bile: volitve v Vojvodini in pritožbe. Vojvodina ima 5 volilnih okrožij in voli 34 poslancev.

Na večerajšnji popoldanski seji je verifikacijski odbor končal razpravo o srbijskih okrožjih. Potrdil je 118 poslanskih mandatov, skupno z onimi v Crni gori. Potrjen je tudi mandat Ljube Davidovića v Crni gori.

Pred pričetkom razprave o vojvodinskih mandatih je poslanec Dragotin Pečić (dav. dem.) ogorčeno protestiral proti izjavi rad. posl. Bora Milovanovića, da vladna večina blagohotno polanjanja manda Ljubu Davidoviću v Crni gori.

Poslanec Bora Milovanović (rad.) je izjavil nato, da bi bilo po zakonu povsem utemeljeno in upravičeno, da se razveljavi Davidovičev mandat v Crni gori zaradi mnogostevnih nepravilnosti, ki so se tam dogajale od strani separatistov in davidovičevcev. Vladna večina res „agohotno potrjuje“ mandat Ljube Davidovića, da ga tako ohrani vodstvu opozicijskega bloka. Vladna večina neče vzeti opoziciji „gavnega voditelja, marveč je s potrditvijo samo dala izraza, da vladna večina upošteva pravo parlamentarno delo.

Verifikacijski odbor je nato prešel k meritorni razpravi o vojvodinskih mandatih. Prvo je prišlo na vrsto subotško volilno okrožje. Iz tega okrožja ste predloženi odboru dve pritožbi. Prva je pritožba radikalne stranke proti postopanju Nemcev, ki so v nekaterih krajih tega okrožja izvajali nasilje, bili so po skupinah organizirani ter so po selih silili ljudi, da so glasovali za nemškega kandidata. V nekem selu je celo katoliški duhovnik organiziral skupino ljudi, ki je korakala po selu in z duhovniškim vred prepevala: »Deutschland über Alles!«.

Druga pritožba nosi 200 podpisov. Pritožbo so vložili Madžari, ki niso naš državljani, pa so vendar zahtevali zase volilno pravico. Merodane oblasti so njih zahtevo odklonile. Pritožujejo se, da jim je bila vzeta volilna pravica. O obeh pritožbah se je razvila zelo živahna debata.

Odborov tajnik Vujić je k madžarski pritožbi uradno ugovarjal, da pritožniki niso legitimirani za pritožbo, ker so vsi madžarski, ne pa naši državljani.

Posl. dr. Slavko Sečurov (dav. dem.) je strastno napadal vladno večino, ki je prišla do zmage samo s terorjem. Od strani vladnih organov. V Vojvodini je bil dalje organiziran je posebne vrste teror. Skupine srbskih nacionalistov in četnikov so bile povsod organizirane, da so nastopale z nasiljem proti opozicijskim kandidatom. Bil je za to izdela sistematičen način akcije. Kot dokaz je za to navedla, da so bili od napadanih skupin pretepeni in težko ranjeni dr. Kraft, dr. Sekulić in Stajić.

Posl. dr. Radonjić (rad.) je v polemiki proti dr. Sečurovu izjavil, da v Vojvodini ni bilo nikakovega nasilja, da so se volitve vršile svobodno in mirno, to

avtonomijo, s cerkveno tiranijo ter s popolnim obubožanjem slovenskega gospodarstva. S svojim stremljenjem za čim tesnejšo jugoslovensko državnostjo in ekonomijo dajemo slovenskemu človeku kar najsvetlejšo misljo, kar najširše polje človeškega udeleževanja. Je nekaj drugega živeti v veliki državi, v velkem gospodarskem sistemu, v velikem duhovnem življenju, kakor pa živeti v klerikalni avtonomiji.

Ko zagovarjamo veliko državo, ko želimo svojemu jeziku avtonomsko rast v srbohrvaški bližini, ko propovedujemo razmah slovenskega gospodarstva za celo državo, delamo to iz prave ljubezni do slovenskega človeka. Naše

dokazuje tudi okolnost, da je dav. demokrat Milan Grol dobil v subotškem okraju več glasov kakor pa pri volitvah 1. 1923., kar jasno dokazuje, da so bile volitve svobodne in brez vsakega terorja.

Posl. Leovac (rad.) je omenil, da je bil jugoslovanski narod v Vojvodini tako ogorčen proti volilni propagandi raznih separatističnih in nam sovražnih elementov, da je zezel po samoohranbi in sam nastopi proti onim, ki so se družili z Madžari in Nemci, s separatisti in boljševiki.

Posl. dr. Grgin (rad.) je v svojem govoru omenjal agitacijsko delovanje katoliških duhovnikov med Nemci. Več duhovnikov je strastno agitiralo za Nemce. Neki duhovnik, pevač: »Deutschland über Alles!« je grozil vsakemu volilcu, če ni volil Nemca.

Posl. dr. Polić (HZ) je protestiral proti temu, da je sodišče razveljavilo kandidatsko listo HRSS za subotško volilno okrožje.

Na predlog posl. Bora Milovanovića je nato verifikacijski odbor potrdil vse mandate tega okrožja.

Opoldne je bil 15 minutni odmor. Po odmoru je verifikacijski odbor razpravljal o verifikaciji mandatov za donji Banat. Bil je živahna debata. Tudi tu so v nekaterih mestih, kjer žive kompaktno, Nemci izvajali teror nad ostalimi volilci. V selu Parnozu so Nemci po končanih volitvah ob 18. vdrl v volilni lokal ter razmetali skrinjice.

Posl. dr. Milan Grgin (rad.) je pri tem konstatiral, da je večina Nemcev v Vojvodini zelo lojalna napram državi, veliko Nemcev pa je inficiranih po boljševiški in deloma iredentistični propagandi.

Posl. dr. Hans Moser (Nemec) je ugovarjal trditvam dr. Grgina in si je prizadeval dokazati ali vsaj pojasniti, da Nemci niso na dan volitev posek od prepevali »Deutschland über Alles!«, ker je ta pesem v Jugoslaviji prepovedana.

Verifikacijski odbor je nato soglasno potrdil vse mandate dolnebanatskega volilnega okrožja.

Ob 12.30 je verifikacijski odbor zaključil dopoldansko razpravo. Prihodnja popoldne ob 17. nadaljevanje razprave o verifikaciji ostalih vojvodinskih mandatov.

— Beograd, 13. marca. (Izv. Ob 12.) Verifikacijski odbor mirno nadaljuje razpravo. Za danes dopoldne pričakuje prvi ostrejši sprotod med vladno večino in opozicijo. Na dnevnem red pridjo namreč že danes mandati iz Hrvatske in Slavonije. Kakor je informiran vaš dopisnik, prične verifikacijski odbor najprej razpravo o stremskih mandatih. V Sremsu je bil nosilec radičevske kandidatske liste dr. Vladimir Maček. Verifikacijski odbor je prejel veliko število pritožb od strani volilcev samih in privatnikov. Te pritožbe zahtevajo, da se razveljavi lista dr. Mačka v smislu člena 18 zakona o zaščiti države. Po določitvah odbora sodoč, je pričakovati, da zahteva verifikacijski odbor od notranjega ministra vse uradne podatke, ki se nanašajo na aretacijo voditeljev HRSS, kakor tudi zavedne sklepe

jugoslovenstvo tako v jezikovnem, kakor v gospodarskem in državopolitičnem oziru je najpopolnejše slovensko! Teh stvari ne more postaviti na glavo še tako premeteno jezuitsko premišljevanje klerikalne rabulističke! Naše delovanje ne izhaja iz hlepčevstva, nego iz najgloblje ljubezni do našega človeka, o katerem vemo, da ga lahko ohrani tako mednarodno, kakor interno gospodarsko in kulturno samo objem srbohrvaških bratov ter velika jugoslovenska državna zajednica.

So pa tisti hlapi in še hujši od hlapev, ki bi radi slovensko ljudstvo zaslužili v klerikalni koloniji, v klerikalni avtonomiji!

pe ministrskega sveta. Dokler ne dobi verifikacijski odbor dotičnih pojasnil in podatkov od strani ministrstva, se vprašanje verifikacije mandatov HRSS za sremsko okrožje odgodi. Slično postopanje ukrene verifikacijski odbor tudi pri ostalih radičevskih mandatih.

Današnja »Politika« objavlja daljšo politično informacijo o razveljavljanju mandatov HRSS. Naglašja, da bodo uničeni vsi mandati HRSS, zlasti mandati vse gavnih voditeljev, ki so zaprti odnošno in internirani, in ravno tako tudi mandata dr. Kežmana, ki je v Ameriki, in Rude Bačiča, ki živi kot begunec v Zadru. Glede mandatov HZ, ki so bili na skupni listi z HRSS, pravi »Politika«, da ne bodo razveljavljeni, ker je HZ nastopala samo iz politično-taktilnih ozirov skrupno z HRSS.

V radikalnih krogih je opazati veliko borbeno razpoloženje proti HRSS. Večina radikalov je za to, da se do sednje naveljavi sklep ministrskega sveta z dne 24. decembra 1924, glede uporabe zakona o zaščiti države. Radikali so tudi za to, da se po uničenju teh mandatov ne razpišejo nove volitve.

Anglija odklanja ženevski protokol.

— Ženeva, 12. marca. (Izv.) Švicarska brzojavna agencija objavlja oficijelni komunikat o današnji dopoldanski razpravi v svetu Društva narodov glede odobritve ženevskega protokola. Poročilo veli:

Po uvodnem poročilu češkoslovskega zunanjega ministra dr. Beneša je podal zunanji minister Chamberlain doljšo izjavo, ki pomenja izrečno in odločno odklinitve zakonjete, od skupščine Društva narodov zadnje leto sestavljene protokola. Chamberlain je kritiziral obligatorično mednarodno razsodišče in poostreite sankcije napram državam, ki bi prelomile pakt, obenem je predložil različne, zelo tehtne in stvarne ugovore proti posamnim členom protokola.

Koncem svojega govora je Chamberlain pozval navzoče, da naj sklenejo poseben francijski pogodb, zlasti, da s silenco tako pogodb narodi, med katerimi je mogoč, odnošno neizogibnih krvavih konflikt. Končno je Chamberlain društvo narodov opozoril za brzojavno izmenjavo misli z dominijoni in Indijo. Iz teh izjav je očividno, da vlade dominionov ne morejo sprejeti protokola.

SESTANEK MALE ANTANTE

— Beograd, 13. marca. (Izv.) Izdelan je program za sestanek Male antante v Bukarestu dne 23. t. m. Glavne razpravne točke so: 1.) rumunsko - nemški konflikt; 2.) madžarska propaganda za vzpostavitev Habsburžanov; 3.) odnosali Male antante napram sovjetski Rusiji in 5.) vprašanje medzvezniških dolgov.

ODKFITA NEMŠKA ZAROTA NA MORAVSKEM.

— Brno, 13. marca. (Izvirno.) Listi poročajo o odkritju obširnno zasnovane nemške zarote, ki je zasledovala cilj nemške dele Češkoslovske republike odcepiti in jih priključiti Nemčiji, odnosno Avstriji. Politične oblasti so prišle v Olovac na sled ekspozituri ta ne organizacije »Oberlande«, ki zasleduje na Češkoslovaštem in tudi v drugih sosednjih državah nemške iredentistične politične cilje. Člani te organizacije so bili v zvezi z Bavarsko in z Dunajem. Avstrijski poročnik Bayer je fungiral kot kurir in je večkrat potoval v Brno, odnošno v Olovac.

ČEŠKOSLOVSKA EMISIJSKA BANKA.

— Praga, 13. marca. (Izv.) Narodni skupščini je predložen načrt zakona o ustanovitvi emisijske banke. Glavna naloga banke je po tem zakonu, da skrbi za stalnost inozemskega kurza češkoslovske krome. Emisijska banka ima skrbeti za to, da se na newyorški borzi češkoslovska krona giblje v mejah 290 do 303 dolarja za 100 češkoslovaških kron. Sedaj obstoječi državni sklad 20 milijonov Kč v zlatu se uporabi pri subskripciji delnic nove banke. K subskripciji bodo pozvani tudi vsi češkoslovaški trgovski, industrijski in obrtni krogi. Najprej se izda 1120 akcij po 100 dolarjev.

BORBA ZA PREDSEDNIŠTVO V NEMCIJI.

— Berlin, 13. marca. (Izv.) Pogajanja med zastopniki desničarskih strank so se razbila. Enotna fronta meščanskih strank za volitve državnega predsednika je pone-

srečna. Večje meščanske stranke, podprane od nekaterih frankcij, postavijo vaske zase svojega kandidata.

— Berlin, 13. marca. (Izv.) Končni rezultat pogajanj za postavitev skupnega predsedniškega kandidata meščanskih strank je negativen. Pogajanja so razbita. Vodstvo katoliškega centra je sponi sklenilo postaviti samostojno kandidaturu. Za predsednika centra postavlja dr. Marx. Oficijelno so do danes objavljeni 3 kandidati: dr. Marx, za katoliški centrum dr. Braun za socialno demokracijo in dr. Jares za nemško ljudsko stranko, odnošno za vse ostale desničarske stranke.

FRANCIJA PRIZNAVA ŽENEVSKI PROTOKOL.

— Pariz, 13. marca. (Izv.) »Havase javlja iz Ženeve: Briand je večeraj na popoldanski seji sveta Društva narodov izjavil: Če se temeljna načela, na katerih stoji varnostni protokol, ne odobri in ne sprejme, potem se povrnejo narodi zopet v svoje stare navade in bodo skušali nastale spore poravnati s silo. Francija, prožeta miru, želi, da se praktično izvede ženevski protokol in želi vsem narodom, da se okrep z mirnim delom po tolikih trpljenjih svetovne vojne.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG:

Tramli suhi, merkatilno tesani 68 8/11, 11/13, 13/16, 13/19, 16/19, 16/21, 19/24, 21/25 in 24/29 cm fco Postojna: 20 vag., denar 370, blago 370, zaključki 370; tramli lepo merk. tesani, suhi, sortirani, od 4/3—12 m dolž., od 16/29—24/29 cm, fco Postojna trans. 5 vag., denar 382, blago 382, zaključki 382; hrastove trize, od 4—9, od 23—60, L in II, fco Postojna: denar 1.380; deske 20 mm, 30 mm, media 34 fco Postojna, denar 575.

ZITNI TRG:

Pšenič., sremska, par. Ljubljana, blago 490; pšenič., medjimurska, par. Ljubljana, blago 475; odpadki pšenič., par. Ljubljana, blago 325; otrobi, pšenični, drobni, pol pap., pol jute-vreče, fco. Ljubljana, blago 205; koruza, nova, promptna, fco. sremska postaja, blago 182.50; koruza, nova, april, maj, jun, fco. Postojna, trans., blago 260; oves, make donski, fco. Ljubljana, blago 340; ajda, siva, fco. štajerska postaja, blago 310; ajda, siva, fco. medjimurska postaja, blago 325; ajda, siva, graščinska, fco. medjimurska postaja, blago 337.50; laneno seme, zimsko, fco. Ljubljana, denar 700; bučne pečke, ne-rešetane, fco. hrvatska postaja, blago 450; bučne pečke, rešetane, fco. hrvatska postaja, blago 500; fižol, ribničan, čistčen, fco. Ljubljana, denar 320; fižol, koka, čistčen, fco. Ljubljana, denar 340; krompir rdečkast, fco. štajerska postaja, blago 165; krompir, bel, fco. štajerska postaja, blago 140; krompir, rumen, fco. štajerska postaja, blago 130; čebula, fco. štajerska postaja, blago 560.

EFEKTI:

7% invest. pos. iz 1. 1921, denar 68, blago 67½; Celjska posojilnica d. d., denar 210, blago 210, zaključki 210; Ljubljanska kreditna banka, denar 235; Merkatilna banka, denar 105, blago 105, zaključki 105; Kreditni zavod, denar 190, blago 200; Strojne tovarne in livarne blago 135; Staben, denar 275, blago 285; Združene papirnice, denar 100, blago 112; 4% kr. dež. pos. iz 1. 1888, blago 22½, 4½% kr. dež. mel. pos. iz 1. 1911, blago 22½, 4½% kr. dež. mel. pos. iz 1. 1917, blago 22½.

Zagrebska borza.

Dne 13. marca. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 119.5—120.5, Pariz —, 320.50, Praga 183.70—186.70, Newyork 61.67—62.67, London 296.20—299.20, Trst 251—254, Berlin 14.725—14.875, Dunaj 0.08685—0.08885.

Valute: dolar 61½, —.

EFEKTI:

7% invest. posoj. 1921 67.50, 2½% drž. rente za ratno štetn 160—161, Ljubljanska kreditna 235, Centralna banka 15—16, Hrv. eskomptna banka 123—24, Kreditna banka, Zagreb 102—103, Hipotekarna banka 65.50—66, Jugobanka 107—108, Prastediona 940—45, Slavonska banka 70, Eksploatacija 54, Drava d. d. Osljek 180—200, Sečerana, Osljek 700—705, Isis d. d. 57—60, Nihag 45—50, Gutman 500, Slaveks 175—180, Slavonija 59—60, Trboveljska 420—430, Union paromlin 460—85, Veveče 110—120.

Inozemske borze.

— Curih, 13. marca. Današnja borza: Beograd 8.35, Pariz 26.62, London 24.81, Newyork 518.60, Milan 21.02, Praga 13.40, Dunaj 0.07305.

— Trst, 13. marca. Borza: Beograd 39.50—39.60, Pariz 125—125.50, London 118—118.30, Newyork 24.50—24.60, Curih 472—474, Praga 73—73.50, Dunaj 0.0345—0.0350.

Gospodarstvo.

Narodna banka in obrestna mera.

Na zadnjem običnem zboru delničarjev Narodne banke se je razpravljalo tudi o obrestni meri. Vprašanje diskontne mere je bilo lani opetovano na dnevnem redu glavnega upravnega odbora, 6% diskontna mera je ostala tudi po vojni nezpremenjena. Obrestna mera na posojila je bila zvišana od 7 na 8%. Diskontna mera je izgubila svoj pomen za bančno politiko ob obliki novčanic zato, ker je razlika med privatno in bančno diskontno mero v veliki dispariteti in ker zvišanje ali znižanje te mere nima nobenega vpliva na privatni kapital, ki je v glavnem tudi vir kreditiranja. Kreditne zneske računajo v državi na 12.000.000.000 Din. V tej svoti je Narodna banka udeležena samo z 1.500.000.000 Din. Največji del njenega kredita Din 1.300.000.000 daje 6%, ostali pa 8% obresti. Hipotekarni dolžniki plačujejo pri Hipotekarni banki za 88.000.000 Din 6%, za 433.477.000 Din 7% in za 169.327.000 Din 8%.

Anketa, ki jo je sklicala Narodna banka v svrhu eventualne revizije obrestne in kreditne politike, je prišla do nepričakovanih rezultatov. Obrestna mera se plačuje, kakor pač nanese. Aktivna obrestna mera varila v državi med 18 in 30%, večjoma pa znaša 12%. Tam, kjer sodeležijo denarni zavodi tudi v dobičku, je obrestna mera še večja in presega 30%. V kreditiranju sodelujejo tudi zasebniki in denar, ki ga posojajo posameznikom, je še dražji nego najdražje posojilo pri denarnih zavodih. Dolež je bilo mogoče to obrestno mero trpeti, ker je bila nekakša nagrada za zavarovanje pred padanjem dinarja. Zdal pa, ko je začel dinar rasti, je ta pretirana obrestna mera nevarna vsem, kdor potrebuje kredita. Narodna banka smatra, da ima pravico odrediti kredit vsem onim posameznikom, ki zahtevajo ali plačujejo pretirane obresti ter s tem ovirajo svoje komite v napredku. Ko je banka na svojih plenarnih sejah razpravljala o obrestni meri, so mnogi trdili, da so 18% obresti zmerno. V tem pa je bilo za njeno nadaljnje kreditiranje potrebno vedeti, koliko so opravile privatne obresti, da bi mogla denarne zavode obvestiti, da jim bo morala odrediti kredit, če se ne bodo držali upravičene obrestne mere. Narodna banka more in mora odrediti kredit vsakemu, ki se ne poslužuje kredita v one svrhe, v katere ga banka po zakonu daje. Isto velja za vse one, ki nien kredit zlorabljajo ali pa ga ne vporabljajo v produktivne namene. Narodna banka tudi ne more kreditirati onih, ki drve v svojem poklicu za pretiranim zaslužkom ter ogrožajo ali celo upropaščajo svoje dolžnike. Ona smatra, da so pretirane obresti nezdrav pojav, da so vsa podjetja, ki zahtevajo take obresti, nezdrava in da takih nezdravih podjetij ni treba finančno podpirati. Narodna banka dobro ve, da lahko odredi za vso državo enako obrestno mero in da ima pravico zahtevati od denarnih zavodov, naj se glede obrestni sporazumejo. Da se izognemo pretirane konkurence in da spravimo finančne operacije na zdrave podlage, je Narodna banka pozvala vse denarne zavode, naj medsebojno ugotovijo način, po katerem bi se v bodoče določila privatna obrestna mera.

Zadevna okrožnica, izdana na 9. seji glavnega upravnega odbora 22. decembra 1924, se glasi: 1. da ideje o znižanju obrestne mere pri omejitvi denarnih zavodih ni treba zavreči; 2. Narodna banka ima pravico in dolžnost paziti na to, koliko obresti zahtevajo in plačujejo njeni klienti, denarni zavodi, da se po tem odloči, glede nadaljnjih kreditov denarnim zavodom; 3.

da bi mogla Narodna banka v kreditiranju vedeti, kakšne obresti veljajo za upravičene ter da bi mogla po tem usmeriti svoje kreditiranje, je treba organizirati iz denarnih zavodov ustanovo, ki bi od časa do časa sporazumno z Narodno banko določala višino upravičenih aktivnih in pasivnih obrestni, ali pa da se to napravi brez stalne ustanove na kak drug način: 4. bančna uprava smatra za enkrat, da bi morala znašati maksimalna aktivna obrestna mera 12% s 1¼% mesečne provizije, pasivna pa 10% in sicer dotlej, dokler se denarni zavodi ne sporazumejo glede določitve privatnih obrestni; 5. denarni zavodi naj se sporazumejo v tem smislu do 10. februarja t. l. V ta namen pozove bančna centrala in podružnice vse denarne zavode, svoje kliente, da se sestanejo v bančnem poslopiju, kjer jim sporoči sklep uprave ter jih pozove, da o tem razmišljajo in svoj sklep pisмено sporoče upravi; 6. po 10. februarju bo sklicana v Beogradu konferenca, ki se je udeležita po dva zastopnika denarnih zavodov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Te konference se more udeležiti tudi po en zastopnik ostalih bančnih podružnic, če to žele dotični denarni zavodi; 7. na tej konferenci bodo formirani definitivni predlogi, ki se predlože glavnemu upravnemu odboru v odobrenje.

Narodna banka hoče nadaljevati v tej smeri svojo akcijo tudi letos. Svoje kliente poziva, da jo podpirajo, kar je neobhodno potrebno, da se slednji doseže skupno mero za obrestno politiko. Ni namreč mogoče opraviti dejstva, da daje Narodna banka denarnim zavodom kredit po 6%, dočim zahtevajo ti zavodi od svojih upnikov povprečno 18—24% obresti. — To je v glavnih potezih stališče Narodne banke glede obrestne mere.

—g. Državna komisija za nabavo avstrijskih polnokrvnih in belgijskih žrebcev se je te dni vrnila iz potovanja. Komisija je nabavila v Franciji dva angleška polnokrvna žrebca in sicer: »De Dragona« (oče: Sea Sick, mati: Sattge Pourpe) za 350.000 francoskih frankov. Omenjeni žrebec se je poleg leta 1914, Visok je 172 cm in je zlasti lepega eksterierja. Vso svojo dirkalno karijero napravil je za časa svetovne vojne v Španiji. Kot štiriletnik je tiskal dirkal in dobil pri teh tekmah pet prvih in eno drugo nagrado. Prekoslil je žrebca Ukkoja in Bridalna, današnja najboljša francoska pepinierja. Kot petletni žrebec je dobil dve prvi nagradi. — Na tekmi je pridrkal za časa svetovne vojne 42.850 francoskih frankov. Kupljen je od g. Pierre Wertheimerja v žigir kolibarni »Bessac« v Bordeauxu. Je plemenit kot pepinierji štiriletni. Zlasti dobi pri njegovih potomci. Skočnina, ki se je pihala od njega za pripušanje privatnih kobil, je znašala od kobil 4000 francoskih frankov. Kot drugega žrebca - pepinierja je kupila komisija iz kobilarne Duc Denazesa in Jean Lieuxa štiriletnega žrebca »Le Balaveur« (oče: Sweper mati: Orange S-d-ge). Le ta se je poleg leta 1921. Dirkal je kot dveletnik enkrat in si je priporil prvenstvo. Kot triletnik dirkal je petkrat in je odnesel tri prve in dve drugi nagradi. Pri tekmah se je odlikoval v hitrosti in vstranosti. Pridrkal je v celoti 94.737 francoskih frankov. Komisija ga je nabavila za 180.000 francoskih frankov. Ta dva žrebca sta se namesila v državni kobilarni v Ljubljani. — Razven državnih kobil se bosta prinesla tudi na zasebne kobile polnokrvne angleške pasme. Komisija je določila za »Le Dragona« 20 privatnih kobil, za »Le Balaveura« pa 10 privatnih kobil. Te privatne kobile se bodo prevzele na prehrano in oskrbo. Lastniki teh kobil bodo plačali državni kobilarni samo prehrano (po dnevnih cenah) in pa plemenitno takso (sko-

nino), ki bo pa znatno nižja kakor je bila v Franciji za prvega žrebca. — V Belgiji pa je nabavila omenjena komisija 18 originalnih belgijskih žrebcev, med temi žrebca Duc de Posteau, pepinierja, iz sloveče kobilarne Mme. Durot - Hazard v Posteau. Povprečna cena teh žrebcev je bila 16.660 belgijskih frankov. Ti žrebci - plemenjaki se bodo oddali na Hrvaško, Medjimurje in Prekmurje, to je v one kraje, kjer se goji teški tip belgijskega konja. 543-n

—g. Zagrebški živinski sejem je bil to pot dokaj slab. Prignano je bilo več krav, nego volov. Imozemski trgovci iz Italije so kupovali samo konje. Cene so ostale neizpremenjene, edino pri teletih in krmi še vedno padajo. Nutirali so (v oklepaju cene prejšnjega tedna): bikli 9-10.50 (8-10.25), domače telice I. 12-12.50 (isto), II. 11-12 (isto), domači junci I. 12.50-14 (13-14), II. 11.50-12.50 (12.50-13), bosanski junci 11.50-13 (nič), domače krave I. 10-12.50 (9-12), II. 8-9 (nič), domači voli I. 12-13 (11.75-13.25), II. 10.50-

11.75 (10.75-11.50), III. 9-10.50 (9-11.50), bosanski voli II. 9-9.50 (9-10.50), telata 12.50-14 (13.50-15), prašiči nepitani 14-15.50 (14-15), pitani domači 16-17.50 (16.50-17.50), sremaki 16.50-17 (17-17.50), mladi 25-35 (23-30), do 1 leta stari 12.50-14 (13-14), starejši 13.50-15 (isto vse za 1 kg žive vage). Zaklani prašiči 17-20 (18-19) Din za kg. Konji, težki za vprego po 10.000-11.500 (12.000), vprežni lahki 6000-8500 (7000-8500), vprežni kmetski 5000-5700 (5000-5500), lahki 4000-6000 (isto), vprežni srednji 3400-4200 (3800-4000), vprežni težki 2000-7000 (4500-5500), jahalni 3800-5000, žrebata do 1 leta 3000-4000 (isto), do 2 let 3800-5000 (4000-5000), do tren let 5000-5800 (5000-6000) Din. Krma po met. stotu: nenavadna detelja in lucerna 125-150 (isto), seno I. 100 (100-125), II. 75-90 (75-100), otava 125 (125-140), slama za steljo 75-100 (isto), slama za krmo 125 (120-125).

Nesrečnejš se je ustrešil v browninngom v glavo. Bil je še živ, vendar v nezavesti. Na mizi je ležala kopica pisem, med temi tudi priporočilo pismo za prijatelja.

Ko so odgnali odedo, so opazili, da je imel Vasa v levi roki, ki jo je imel na srce, usnati mošnjiček. V mošnjičku se je nahajala fotografija njegove lepe mlade žene in črni kodri las...

Vaso so prepeljali z ambulančnim vozom v bolnico, a je že eno uro kasneje umrl.

PERI S »SAMOBELIN« AVTOMATOM!

Škandal v newyorški družbi.

Amerikanski listi so polni škandalozne kronike o škandalu, ki se je pripetil v newyorški družbi. Pred meseci je odpotoval v Združene države znani dunajski plesalec Sebastian Droste, ki je na Dunaju vzbujal splošno pozornost s svojim ekscentričnim življenjem ter škandalu v dunajski družbi. Tudi v Ameriki je nadaljeval pustolovno življenje ter si utrl pot do najvišjih milijarderskih krogov. Hčerke najzlednejših newyorških bankirjev so se kar podile za rafiniranim dunajskim plesalcem, ki ni samo umetnik, marveč v se večji meri pustolovec ter zapeljivec najgršne vrste. Tako je ujel v svoje šake tudi mladostno Vero miss Lettnerjevo, hčerko bogatega newyorškega velikaša. V svojem stanovanju je priredil pravočasno orgijsko zabavo, ki je bila polna pijače in listi namizajo, da so se dogodile naravnost nezapisane pokvarjenosti, v katere so vpletene hčere najzlednejših newyorških milijard. Plesalec Droste je tako omaril mladostno Vero, da je sklenila z njim pobegniti v Evropo. Ko se je vkracaval na prekomorski parnik, so ga policisti še pravočasno zajeli in ga priprili pred sodišče, da plača dolgove. Sodišče je pustolovca obsodilo na veliko kazen. Obenem so mu navedovali, da kol izgine iz Amerike. Plesalec je pobral šila in kopila, plačal dolgove in je odjuril iz puritanskega Newyorka v Francijo, odkoder se poda skupaj z »aromčenko«, miss Vero Lettnerjevo v Budimpešto. To mesto smatra dunajski plesalec, da se najbolj prilaga pustolovnemu življenju. Ali se morda mladi miss Veri ne bo kmalu zahotelo domov v Newyork, ko se naveliča popivanja in blaznih orgij po budimpeštanskih breznicah? Značilen škandalček za newyorško družbo in njene nabude milijarderske družbe.

★ ★ ★

• Javno obglavljenje. V Strassburgu je bil morilec Biles obglavljen s pariško guilotino na javnem prostoru vprico ogromne množice. Veliki hotel Continental je razpisal prodajo svoje kopalniške opreme. Mlada dama Heymanova se je zanimala za to opravilo in šla v hotel, kjer so jo poslali v spodnje prostore. Tam jo je Biles na grozovit način umoril potem, ko je posilil, nato je truplo vrzel v vrečo in spravil v neki kanal. Rabeli Delbier je izvršil obglavljenje zjutraj ob 6. uri.

Rockefellerjeva hči se je zaročila s svojim odvetočnikom Miltonom, kar je vzbudilo v Newyorku veliko senzacijo. Poroka bo v šestih tednih. Miss Rockefeller je bila tožena, ker je prehitro vozila s svojim avtomobilom. Branil jo je odvetočnik Milton in bila je oproščena. Pa je zopet prehitro vozila in zopet je morala pred sodišče. Obramba Miltonova je bila znova uspešna in postopanje proti nji je bilo ustavljeno. Neki policijski poročnik je bil odložen, neki sodni predsednik premeščen odvetočnik Milton postane pa mož obtožene Rockefellerjeve hčeri.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

To in ono.

Kako je prikrojil 10 zapovedi.

Neki švedski kroleček, ki je dobil nalogo, da olepša in prenovi notranost cerkve domače vasi, je po izvršenem naročilu poslal cerkveni občini sledeči račun: Deset zapovedi spremenil, šesto prepleskal 2.24 Razbojniku na križu okrenil nos 1.30 Pončja in Pilata očistil, spredaj in zadaj prelakiral in končno obrobil z novo kožuho 3.30 Angeļu Gabrijelu pripešil nove peroti 2.46 Hčerko višjege duhovna prebarval 1.40 Sv. Petru vstavil nov zob v usta 1.25 Nehesa razširil in pridjal nove zvezde 2.15 Popolnoma pokvarjeno sveto Magdaleno izločil 3.19 Obrazu Mojzesa dal večji izraz in njegovega brata Arona spravil v red 1.40 Ogradel si pametne device in jih očistil 1.00 Nedolčni Suzan in se nanovo prebarval 1.25 Rdeče morje očistil mušje nesnage 0.12 Putifarjevo ženo uredil 2.39

Morilec Amaliije Leirerjeve razkrinkan?

V zadevi umorjene demimondke Amaliije Leirer je nastal večeraj zjutraj senzacionalen preokret. Ugotovljeno je, da je bil oče Leirerjeve po krivem obdolžen. Pred dnevi sta se pojavila pri tiskih s srebrnimi predmeti Scheidl & Komp. v Budimpešti dva mlada človeka, ki sta hotela prodati več srebrnih predmetov. Lesnika sta o tem obvestila policijo, ki je oba prodajalca prišla. Policija je ugotovila, da ima opraviti z znanimi vlomilcem Josipom Bollo in Franom Sakuljo. Oba sta bila aretirana.

V sredo zjutraj je Bollo prosil, da bi smel v spremstvu enega detektiva obiskati svojo ženo, ker je zaznal, da mu je rodila dečka. Ker so mu prošnjo odklonili, je Bollo izjavil, da policiji lahko mnogo koristi, ker ve, kdo je morilec Leirerjeve. Bollo je nato odšel v spremstvu dveh detektivov k ženi, nazajgrede pa je agenci otkazal ob obrežju Donave mesto, kjer so bile zakopane dragocenosti oropane Leirerjeve.

Detektiva sta kopala na označenem mestu in sta kmalu našla na rdečo krivilo, katero sta spoznala za last Amaliije Leirer. Pokrivalo je bilo prevezano z vrvice in ko so to odkrili, so našli notri srebrne predmete in druge dragocenosti, med drugim jedilno orodje z monogramom T. K. Po tej važni najdbi sta agenci odvedla Bollo na policijski urad, kjer je izpovedal, da morilec ni nihče drug kakor monter Julij Rakowsky.

ki je točasnno interniran v blaznici na Leopoldfeldu.

Rakowsky je pred približno 14 dnevi nekoliko vzbudil nenavdno pozornost. Spelzal je na najvišjo točko Fran Josipovega mosu, ustrešil večkrat v zrak ter kričal: »Jaz sem morilec, jaz sem morilec!«

Avizirana je bila takoj pržarna bramba, ki je obupno se branečega Rakowskega po težki borbi obvladala in ga odvedla v blaznico, misleč da ima opraviti z nevarnim norcem. Večeraj zjutraj je odšlo v blaznico več kriminalnih uradnikov da zaslišajo moža, ki verjetno sploh ni blazen.

Drama v hotelski sobi.

Pred dnevi se je odigral v Beogradu tragičen slučaj. Stotnik Nikolić se je ustrešil iz žalosti, ker mu je umrla žena. V sredo zjutraj pa se je odigral v Beogradu zopet sličen slučaj.

Popoldne omenjenega dne je čakal uradnik Marijanović v pristanišču Save na prihod parnika iz Sabca, s katerim se je imel pripeljati tudi njegov tovariš Vasa Lazarević. Vasa je bil že dvakrat poročen, neusmiljena usoda pa mu je pred kratkim iztrgala tudi njegovo drugo ženo, lepo Črnogorko, ki je postala žrtev tuberkuloze. Lazarević, ki je bil do smrti svoje druge žene vesel in zabaven človek, se je odlej popolnoma spremenil. Živel je popolnoma zase ter se pogostokrat udajal melanholičnim razmišljanjem.

Parnik je prišel na cilj in Marijanović je na krovu spoznal svojega tovariša. Prijatelja sta se pristrčno pozdravila, nakar je Vasa Lazarević rekel: »Grem v hotel »Orient«, da se nekoliko naspim. Obišči me okoli 8. ure in dal ti bom priporočilo na monopolno upravo, za katero si me prosil.« Nato sta se prijatelja poslovila.

Točno ob 21. je prišel Marijanović v hotel ter vprašal vratarja, kje da ima Lazarević sobo. Sobarica je Marijanovića odvedla v hotelsko sobo števil. 15, ki pa je bila zaprta. Tudi na ponovno trkanje se ni nihče odzval. Marijanović, ki je poznal drvečno razpoloženje Vase, je takoj sumil, da se je nekaj primerilo in je pozval vratarja, ki je z družim ključem odprl vrata sobe. V sobi je bilo mračno, ko so vstopili, je svet cestnih obločnic je motno razsvetljeval prostor. V ostalem je vladala mrtvaška tišina, čulo se je samo nekako kanjanje, zdelo se je, da od nekje kaplja voda ali kaka tekočina na tla. Marijanovića se je polastilo nepopisno razburjenje. s tresočimi rokami je privil električno luč. V naslednjem trenotku se je navzočim nudil grozen prizor. Na postelji je ležal Lazarević, desna roka mu je visela k tlom, prsti so se krčevito oprijemali samokresca.

Darujte za „Sokolski Tabor“!

Oklic.

Dne 16. marca 1925 ob 9. ho v Vol. Mengin št. 85 sodno prodano posestvo s hišo, njivami, nekaj živine itd. Cenilna vrednost 1,313.880 K. skupni najmanjši pooudek 875.920 K. Vse posestvo se nahaja na jako lepi legi.

MODISTKA

samostojna mod, se takoj sprejme v preprosti modni salon v Ljubljani proti dobri plači. Nalovo upravlja St. Naroda

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg števil. 6

ker ima že nad

10.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodneje.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poročilu.

Telefon števil. 9.

23 L.

Telefon števil. 9.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozčev

Ljubljana, Karlovaška cesta št. 4.

Narodna knjigarna

priporoča uradni, konceptni, prgovski, zavojni in barvani papir - Kasete s pisemskim papirjem - Trgovske knjige v vseh velikostih črtane z eno, dvema in tremi kolonami, amer. Journal, vezane v pol platno in celo platno - Odjemalne knjižice in indekse po različnih cenah - Zaloge šolskih zvezkov in risank - Zavičke za urede vseh velikosti - Velika izbira vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, kamentkov, tablic, gobic, gum, črnila itd. - Risalna šestila - Barve za šole in umetnike - Razglednice pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst najnovejše - Albumi za slike in dopisnice - Spominke knjige - Risalne deske, trikotniki, palete, ravnila, položna ravnila, čopiče, peresnice, torbice, jermena - Velika izbira vsakovrstnih notezov v vseh oblikah in tinitnikov

Ljubljana, Prešernova ul. 7